

Χριστιανόπουλα...

©Πυπίνα Έλλη

Απόσπασμα από την Βιογραφία μου

Την εποχή αυτή, εμείς τα παιδιά, που δεν είχαμε νιώσει τα δεινά του Β' Παγκόσμιου Πολέμου αλλά και εκείνα του ανταρτοπόλεμου, είμαστε και "καλά Χριστιανόπουλα". Προσκολλημένα στην Χριστιανοσύνη και στο όργανο για την διατήρησή της, την ορθόδοξη εκκλησία, παρακολουθούσαμε τη Θεία Λειτουργία τις Κυριακάδες, στις εορτές των Αγίων στην περίοδο των Χριστουγέννων, των Παθών και της Ανάστασης ανελλιπώς. Βλέπαμε τον πλούτο της στην Αγία Τράπεζα, στα γυαλιστερά αντικείμενά της, στα γυαλιστερά μπρούτζινα μανουάλια και στα τεράστια μπρούτζινα κηροπήγια, στα αναθήματα: χρυσά και ασημένια, στις τεχνικότατα καλλιτεχνημένες αγιογραφίες της και παρηγορούμαστε ότι όλα είναι καλά. Λέγαμε "η ενορία μας" και νομίζαμε πως είμαστε συνιδιοκτήτες αυτού του πλούτου, αφού η πόρτα της εκκλησίας δεν έκλεινε σε κανέναν μας, μέρα-νύχτα. Οι γονείς μας μας ενθάρρυναν να λειτουργούμε και να μεταλαβαίνουμε τα θεία λείψανα κάποιες συγκεκριμένες μεγάλες γιορτές του χρόνου. Βγαίναμε να πάμε να ανάψουμε ένα κερί, συγυριζόμαστε με τα καλύτερά μας ρούχα και χαιρόμαστε γιατί ήταν η μόνη αξιόλογη αιτία εξόδου και σίγουρα η καλύτερη κοινωνική επαφή, εφόσον δεν κόστιζε. Αν είχαμε κάποιες δεκάρες ή μισή δραχμή για το κουλουράκι μετά το τέλος της λειτουργίας, πολλές φορές το ρίχναμε στους δίσκους που περιέφεραν οι επίτροποι της εκκλησίας, λες και είμαστε ενήλικοι και μάλιστα μισθωτοί. Πηγαίναμε στο Κατηχητικό, είχαμε για κατηγήτριες νέες τελειόφοιτες δασκάλες από το Διδασκαλείο της Παιδαγωγικής Ζωσιμαίας Ακαδημίας, που όντως πίστευαν και με ζέση προσπαθούσαν να φυτέψουν μέσα μας τον σπόρο της δικής τους πίστης και χαιρόμασταν όταν μας μοίραζαν εκείνες τις χαριτωμένες χρωματιστές εικονίτσες, που όμως προέρχονταν από τη Δύση, και επομένως από την Καθολική Εκκλησία. Προσωπικά, δεν κατάλαβα ποτέ, γιατί γινόταν αυτό. Θα ήθελα ωστόσο να επισημάνω σε αυτό το σημείο, πόσο εποικοδομητική ήταν η όλη διαδικασία της κατήχησης και κυρίως καθώς συνοδεύονταν από το *όπιο* που λέγεται μελωδία-ύμνος. Δίπλα σε διάφορα άλλα τραγουδούσαμε με θέρμη το γνωστό εμβατήριο της νεολαίας του Χριστιανισμού της εποχής:

"Τα Χριστιανόπουλα θα πάμε με φτερά
να πούμε μήνυμα που δίνει τη χαρά!
Μας περιμένει με λαχτάρα όλη η Γη
κι εμείς κινήσαμε πρωί με την αυγή.
Τίποτα στον κόσμο δε μας σκιάζει,
μήτε η μπόρα μήτε το χαλάζι...
Έχουμε μαζί μας τον Χριστό,
σύντροφο πιστό, πατέρα κι αδερφό.
Εμπρός παιδιά, μας περιμένει όλη η γη! "

Αυτό το πάρε-δώσε με την εκκλησία και με το κατηχητικό, εξακολούθησε να ισχύει και στη δεκαετία του 1960. Όλοι δηλαδή, κυρίως όμως οι γυναίκες και τα παιδιά ντύνονταν με τα καλύτερά τους για να πάνε στην εκκλησία, και λίγο-πολύ -αυτό το κατάλαβα καθώς μεγάλωνα και άρχισα να ξεχωρίζω δράσεις και αντιδράσεις-, γινόταν ένας μυστικός συγκρητισμός ανάμεσα στους εκκλησιαζόμενους και από εκεί έβγαιναν τα συμπεράσματα, για το πόσο καλά οικονομημένος ήταν ο άλφα ή ο βήτα. Αργότερα, τα παλτά των γυναικών από αστρακάν ή από βίζόν, ήταν ενδεικτικό προνόμιο των συζύγων ανωτέρων αξιωματικών του στρατού, των γιατρών, των ξενοδόχων, εκείνων που είχαν τα ακριβά κοσμηματοπωλεία, τα καλά εστιατόρια ή τα ζαχαροπλαστεία καθώς και των μεγαλεμπόρων της πολιτείας μας. Τώρα αν ξέχασα κάποια μερίδα νεοπλουτισμού... να με "σχωρνάτε!.."

Οι γονείς μου, σαν άνθρωποι απλοϊκοί που ήταν, δεν φόρτωναν εμάς τα παιδιά, με τα όποια προβλήματά τους, έτσι η καθημερινή ζωή μας ήρεμη καθώς ήταν, θα έλεγε κανείς, δε διέφερε δραματικά, από εκείνη των παιδιών των διακεκριμένων οικογενειών της πολιτείας μας. Και όμως, όσο και αν η ανομοιότητα του πλούτου δε φάνταζε στα παιδικά μας χρόνια, καθώς μεγαλώναμε νιώθαμε ότι μπαίναμε σε έναν νέο κύκλο πραγμάτων, όπου ο καθένας μας είχε τη δυνατότητα να βλέπει, να συγκρίνει, να ρωτάει και να πληροφορείται ποιος είναι ποιος, οικονομικά τουλάχιστον. Γιατί πολλοί από τους νεόπλουτους, κάθε άλλο παρά κάποιας φημισμένης οικογένειας γόννοι ήταν. Συχνά ήταν εκείνοι, που στη διάρκεια των χαλεπών χρόνων της χώρας, είχαν κατορθώσει με ποικίλους τρόπους ή μεθόδους -όπως για παράδειγμα με τη «μαύρη αγορά»- να επιπλεύσουν, να τα οικονομήσουν καλά και να διακρίνονται στη μάζα της πολιτείας μας.

Στο σχολείο μου φοιτούσαν μαθητές διαφορετικής οικονομικής τάξης. Η μαθητική φορεσιά από τη μία μεριά που αποτελείτο από μπλε ποδιά με άσπρο γιακαδάκι και το χαρακτηριστικό κεντημένο σήμα στο αριστερό μέρος του στήθους, η άσπρη κορδέλα στα μαλλιά για τα κορίτσια, τα άσπρα καλτσάκια και τα μαύρα ή καφέ παπούτσια για όλους μας, και από την άλλη η επίσημη ναυτική ενδυμασία, βοηθούσαν αποτελεσματικά στην κάλυψη της όποιας κοινωνικής διαφοροποίησης στα μέλη του μαθητόκοσμου. Παρόμοια στις Γυμναστικές Επιδείξεις που τελούσαν στο τέλος του έτους, συμμετείχαμε ανάλογα με τα ταλέντα μας και όχι ανάλογα με το τι δουλειά έκανε ο μπαμπάς μας ή τί θέση κατείχε τελικά στη γιαννιώτικη κοινωνία. Η τελευταία ήταν μία ξεχωριστή γιορτή για την οποία ετοιμαζόμαστε από πολύ καιρό: κάναμε πολλές πρόβες ως πριν από την ημέρα που διεξάγονταν. Αρχίζαμε με τον ύμνο των Ολυμπιακών Αγώνων, που αντηχούσε στην ατέλειωτη αυλή από τη μεριά του κτιρίου που χρησίμευε ως στρατιωτικό νοσοκομείο. Αυτός ο ύμνος με έκανε να ανατριχιάζω και να αισθάνομαι σπουδαία για τη συμμετοχή μου σε μία τέτοια ενδιαφέρουσα, ετήσια σχολική επίδειξη. Αυτό θα πρέπει να ίσχυε για όλους υποθέτω, γιατί όλα τα παιδιά είμαστε εξίσου καλά προετοιμασμένα και χαρούμενα για τη συμμετοχή μας.

Στις Γυμναστικές Επιδείξεις, όταν πήγαινα στη Δευτέρα τάξη του Δημοτικού (1952), δύο μαθήτριες θα υποδύονταν δύο ξεχωριστούς ρόλους: της Νύχτας, και της μικρής κηπουρού που πότιζε πρωί-πρωί, τον κήπο της. Ο ρόλος της Νύχτας ήταν να στείλει στον ύπνο όλα τα λουλουδάκια του κήπου, που δεν ήταν άλλα από τα παιδιά της τάξης μας. Τον ρόλο αυτόν τελικά τον είχα υποδυθεί εγώ, η αφεντιά μου. Στον ρόλο της μικρής κηπουρού, που με το ποτιστήρι της όφειλε να ποτίζει τα φρεσκο-ξυπνημένα από τον ύπνο λουλουδάκια, τον είχε υποδυθεί η Μάγδα, φίλη και συμμαθήτρια τότε και για πολλά χρόνια μετά, και ως την τελευταία τάξη του Γυμνασίου. Η εκλογή μας από τη Μαγδαληνή Στάρα τη δασκάλα μας στην πρώτη Δημοτικού και την Ανθούλα Γκωλέτση την δασκάλα μας, είχε στηριχτεί στην ορθοφωνία και στη δύναμη της φωνής και των δύο μας αφενός, και αφετέρου στην ικανότητά μας να μην «τα χάνουμε» ενώπιον του μεγάλου πλήθους, που θα παρακολουθούσε το θέαμα, όπως γινόταν κάθε χρόνο στις Γυμναστικές επιδείξεις της Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας.